

Lieksan luonnoystävät ry
Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry
lieksa@sll.fi
pohjois-karjala@sll.fi

LAUSUNTO

Lieksan kaupunki
kirjaamo@lieksa.fi
Diaarinumero 407/10.02.04.01/2024

Lausunto Lieksan kaupungin Mäntyjärven ranta-asemakaava 2 luonnoksesta Mäntyjärvi 422-427-20-2, Korpela 422-427-8-7 ja Lippi 422- 427-18-1

Kiitämme lausuntopyynnöstänne.

Alueen aikaisemmasta kaavoituksesta: Kaavoituksen pohjatyönä näyttää toimivan Mäntyjärven ranta-asemakaavan valmisteluaineisto eli kaavaluonnos vuodelta 2012, ehdotus 1 vuodelta 2013 ja ehdotus 2 vuodelta 2016. Kaavan laatiminen on lähtenyt liikkeelle UPM-Kymmene Oyj:n aloitteesta keväällä 2011 eli 14 vuotta sitten. Lieksan luonnoystävät ry ja Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ovat antaneet lausuntonsa kuhunkin vaiheeseen, tosin luonnosvaiheen lausuntoamme ei oltu aikaisemmassa vaiheessa huomioitu.

Nyt esillä oleva kaavaluonnos esitellään tavanomaisena, väljän omarantaisena ranta-asemakaavana, Mäntyjärven ranta-asemakaava 2:n luonnoksena. Tämän kaavoituksen kohteena ollut kiinteistö myytiin laajoilla kiinteistökaupoilla Tornator Oyj:lle ja tämän kerrotaan aiheuttaneen muutoksia ja viivettä kaavatyöhön.

Nyt kaavan käsittely on käynnistetty uudelleen alusta. Kaava-alue supistui merkittävästi ja rakennuspaikkojen määrä väheni, erityisesti alueesta poisjääneiden järvien osalta. Tämä kaavaluonnos poikkeaa aikaisemmasta Mäntyjärven ranta-asemakaavaehdotuksesta siltä osin, että aikaisemman kaavaehdotus koski noin 447 ha aluetta, jolla oli useita kaavoitettavia järviä sekä lampia, ja nyt esillä olevassa luonnoksessa kyse on noin 300 ha alueesta ja sen kahden järven Mäntyjärven ja Pyytjärven ranta-asemakaavoista.

Kun kaavoittaja sanoo aloittaneensa kaavan käsittelyn uudelleen alusta, niin olisi ollut suotavaa niin myös toimia. Kaavaluonnoksen pohjana on lähes 14 vuotta vanha selvitys, joka koski laajempaa aluetta ja kuutta järveä tai lampea enemmän kuin tämän lausuttavana olevan kaavaluonnoksen alue. Luonnoksen teksti on täten sekavaa luettavaa. Esimerkiksi nykyisessä kaavaluonnoksessa Mäntyjärven ja Pyytjärven rakentamisesta vapaan rantaviivan osuus 82.8% on laskettu vanhan kaavan kokonaisrantaviivan 18415 m määrästä, vaikka vanhassa on aikaisemman kaavaehdotuksen mukaisesti lisäksi kuusi muuta järveä/lampea. Todellisuudessa luku jää paljon alhaisemmaksi. Pohjana on lisäksi käytetty maastokartan mukaista kokonaisrantaviivaa, ei muunnettua rantaviivaa, eikä rakennuskelvottomia alueita ole vähennetty. Vapaan rantaviivan osuudella on toki luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita, esimerkiksi kosteita suorantoja, mutta ne eivät aina sovellu vapaaseen liikkumiseen. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaan

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.

Luontoselvitykset ja ympäristövaikutusten arviointi, esimerkiksi vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön, pohjavesiin tai kansalaisten vapaaseen liikkumiseen ovat 14 vuotta vanhat ja siten puutteelliset. Suomen lintujen uhanalaisuusarviointikin on tehty kaavaluonnoksen luontoselvityksen jälkeen jo kahdesti vuosina 2015 ja 2019.

Lieksan kaupungin pienten vesistöjen ja erämaisten alueiden kaavoittamisen periaatteiden mukaan esimerkiksi *”Kaavoituksessa on turvattava maanomistajien tasapuolinen kohtelu kullakin vesistöllä jokamiehenoikeudet ja luvanvaraiset harrastusmahdollisuudet huomioiden. Esimerkiksi retkeily, kalastus, sienestys, marjastus, metsästys, eräntyminen, lintubongaus ja luonnosta nauttiminen ovat vapaa-ajan viettämistä luonnossa parhaimmillaan. Kun loma-asuntoja kaavoitetaan erämaisille alueille maltillisesti, jää luonnontilaisesta ympäristöstä nauttimiselle monipuolisia mahdollisuuksia.”*

Kaavoittajan mukaan alueen metsät ovat käsiteltyjä talousmetsiä. Kaavoitus ja rakentaminen eivät vaikuttaisi haitallisesti luonnonympäristöön ja sen säilymiseen. Alueen arvokkaimmiksi katsotut kasvillisuus-, luonto-, vesistö- yms. kohteet jäävät rakentamisen ulkopuolelle luonnontilaisiksi. Tätä noin 14 vuoden takaista näkemystä ei ole ajantasaisin luontoselvityksin todennettu. Lisäksi kaavassa todetaan, että rakentajat mahdollisesti hankkivat myös lomarakennuksen lähialueita omiksi ”reviireikseen”, jolloin ne jäävät varsinaisen metsätalouden ulkopuolelle -samalla kuitenkin kaventuu vapaan liikkumisen mahdollisuus.

Edellä mainitut järjestöt eivät pidä vielääkään kannatettavana luonnoksessa ehdotetussa laajuudessa suunniteltua rantarakentamista. **Järjestöt vaativat, että alueen luontoselvitykset on tehtävä uudelleen nykyiseen tietoon perustuen, ennen kuin kaavatyössä voidaan edetä.**

Joensuussa 2.1.2025

Kaija Kiiskinen
Sihteeri
Lieksan Luonnonystävät ry

Ahti Keränen
Puheenjohtaja

Annamari Markkola
Puheenjohtaja
Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry

Antti Saarelainen
Sihteeri

Lähteet:

Lieksa ja Nurmeksen tekninen virasto: *Pienten vesistöjen ja erämaisten alueiden kaavoittamisen periaatteet.*

<http://www.lieksa.fi/documents/89419/191763/Pienten+vesist%C3%B6jen+ja+er%C3%A4maisten+aleuiden+kaavoittamisen+periaatteet.pdf/2107c28c-5302-bbce-d982-40d53aaa86a3>

(katsottu 2.1.2025)